

Landsbypulje 2014

Bonde og by – materiel og kulturel udveksling mellem land og by

'Den middelalderlige landsby' – strategi og status

Aarhus universitet, Moesgård
Fredag 10. oktober
Lab 3 (1. sal i nordfløjen, det gamle Fotolab)

På dette Landsbypulje-møde sættes fokus på bonden og materiel og kulturel udveksling mellem land og by, materielle strategier og identiteter. Eftermiddagen er åben for indlæg, og indlæg med fokus på museernes strategier for landbebyggelsen bydes særligt velkomne.

10.00-10.25 Ankomst, kaffe og rundstykker (Moesgårds kantine)
10.25-10.30 Velkomst v. Landsbypuljen

Bonde og by – materiel og kulturel udveksling mellem land og by

10.30-11.15 **En anset bondestand - Slesvigs bønder i tidlig moderne tid**
Carsten Porskrog, Museum Sønderjylland

Der var mange slags bønder i Slesvig i tidlig moderne tid, men groft skelnede man mellem godsbonderne i sydøst, marskbønderne i sydvest og amtsbønderne i midten og Nordslesvig. De sidste var de fleste og blev arketyper på den slesvigske bonde. I 1700-tallet fik de gennemgående et meget bedre skudsmål af folk fra eliten end kongerigske bønder. Foredraget vil se på sider af disse bønders økonomi, kultur og selvforståelse, herunder deres forhold til byerne og eliten. Der vil være kortere udblik til marsk- og godsbonder.

11.15-12.00 **Den dynamiska landsbyen**
– om mötet mellan land och by, bönder och fräse i en skånsk landsby under senmedeltiden
Hanna Dahlström, Københavns Museum

Studien som jag ska tala om har som ambition att utforska bönders strategier i mötet med andra samhällsaktörer. Den är baserad på arkeologiskt källmaterial från sex gårdar i en landsby strax söder om Malmö i Skåne, i kombination med historiskt källmaterial som berör ägoförhållanden i byn. Med hjälp av byggnadernas utformning och de materiella ting som bönderna omgav sig med, vill jag utforska deras identitetsskapande och samtidigt få en uppfattning om hur interaktionen mellan land och by kunde se ut i senmedeltidens Danmark.

12.00-13.00 Frokost

13.00-13.45 **Mødet mellem by og land i Ribe området**
Mette Søvst, Sydvestjyske museer

Med udgangspunkt i genstandsfund fra gamle og nye udgravninger samt detektorpladser i Ribes opland vil oplæggets fokus være bondebefolkningens forhold til, syn på og møde med byen. Nogle af de spørgsmål som vil blive belyst er: Hvordan har man i oplandets bebyggelser set på den mangfoldige materielle kultur og det store opbud af hjemlige og eksotiske varer som kunne fås her, hvilke elementer er nået ud over bygrænserne og hvorfor? Hvad kan man sige om forskelle og ligheder mellem materiel kultur på landet og i byen i området?

13.45-14.00 Arkitekturens veje – bygningskulturelle forbindelser mellem land og by 1450-1550
Thomas Bertelsen, Danmarks Kirker

At større byggepladser havde stor indflydelse på den almene bygningskultur i middelalderen er hævet over al tvivl. I Danmark må flere romanske domkirkeopførelser tillægges afgørende betydning for den lokale og regionale byggeaktivitet, men i senmiddelalderen kunne spektakulær arkitektur introduceres i mindre købstæder, endda i landsogne, for siden at blive optaget i større købstæder og stiftsbyer. Denne udvikling må i høj grad tilskrives handelsnetværk og en ambitiøs adel.

14.00-14.30 Kaffe (og gruppebillede)

14.30-15.00 Diskussion – materiel og kulturel udveksling mellem land og by

'Den middelalderlige landsby' – strategi og status, nyt fra arbejdsmarken

15.00-15.30 Vaskilde – en gård gennem 800 år

Anders Hartvig, Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev

I forbindelse med nedrivningen af en gård fra sidst i 1700-tallet beliggende i Dybbøl har det været muligt, at følge gården tilbage til ælder middelalder. Da der var tale om en nedrivningssag i en eksisterende landsby, rummede sagen potentielt flere af de store satsningsområder i den nye strategiplan for middelalderlandbebyggelse. Men da matriklen er under 5.000 m², gav sagsbehandlingen, forundersøgelsen og udgravningsmetoden en del udfordringer. Spørgsmålet er derfor, hvordan man fremadrettet bedst muligt imødekommer disse nye strategier i den daglige sagsbehandling på museerne?

15.30-16.00 Projekt Sjællands Middelalder

Kjartan Langsted og Liv Appel, Museum Nordsjælland – Gilleleje

Projektet Sjællands Middelalder v. Liv Appel

Status for projektet og perspektiver for det videre arbejde.

Undersøgelser af den tilsandede landsby Torup v. Kjartan Langsted

Som led i projektet "Sjællands middelalder" har Museum Nordsjælland sammen med Aarhus Universitet foretaget en seminarudgravning i Torup i Tisvilde Hegn. Landsbyen, der bestod af 12 gårde blev forladt omkring år 1600, og undersøgelser i 1960'erne og 1990'erne har vist, at der er utrolig fine bevaringsforhold på stedet. Årets undersøgelser har koncentreret sig om stuehuset i en af gårdene, som viste sig også at rumme en esse.

16.00-16.15 Afrunding, valg af medlemmer til styregruppen, forslag til temaer

TILMELDING

Tilmelding af oplæg skal ske senest **fredag 12 september** til Mette Svart Kristiansen på mail:

markmsk@cas.au.dk

Tilmelding og indbetaling til seminaret skal af hensyn til forplejning ske senest **fredag d 26 september** på <https://auws.au.dk/Landsbypulje2014>

Deltagelse i seminar incl. fuld forplejning (morgenmad, frokost og eftermiddagskaffe): 220 kr.

Studenter kan deltage gratis (uden forplejning), og skal i så fald ikke tilmelde sig.

* * *

Med venlig hilsen og på gensyn
Jesper Hansen, Mette Svart Kristiansen

På vegne af Landsbypuljens Styregruppe
Se vores hjemmeside på www.landsbypuljen.dk